

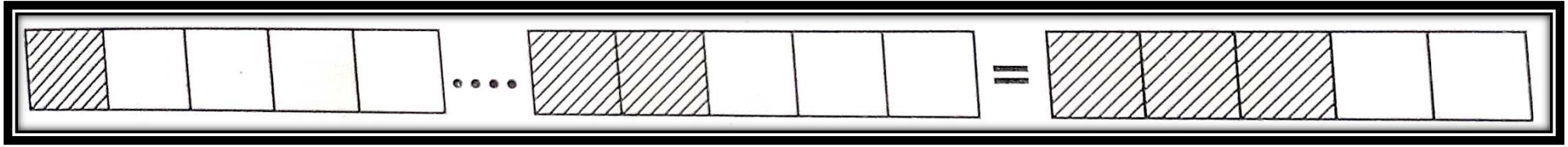
ઘોરણ - 6 ગણિત

પ્રકરણ – 7

અપૂર્ણાંક સંખ્યાઓ

સ્વાધ્યાય – 7.5

1. નીચેની આકૃતિઓ જોઈ સરવાળા છે કે બાદબાકી એ ચકાસીને અપૂર્ણાંકમાં જવાબ મેળવવાનો પ્રયત્ન કરો :

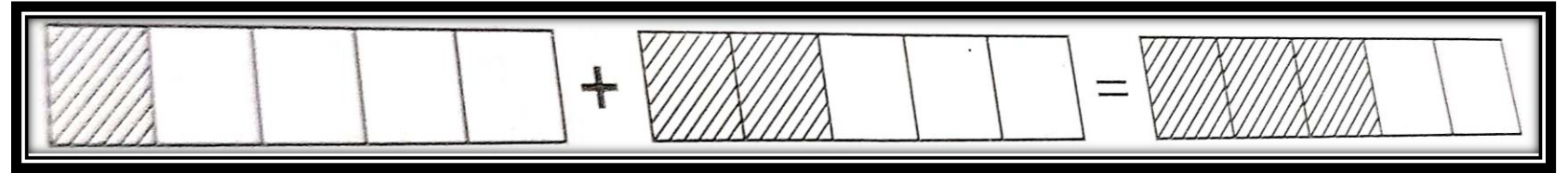

(a) પહેલું ચિત્ર = $\frac{1}{5}$, બીજું ચિત્ર = $\frac{2}{5}$ અને ત્રીજું ચિત્ર = $\frac{3}{5}$

$$\therefore \frac{1}{5} + \frac{2}{5}$$

$$= \frac{1+2}{5}$$

$$= \frac{3}{5}$$

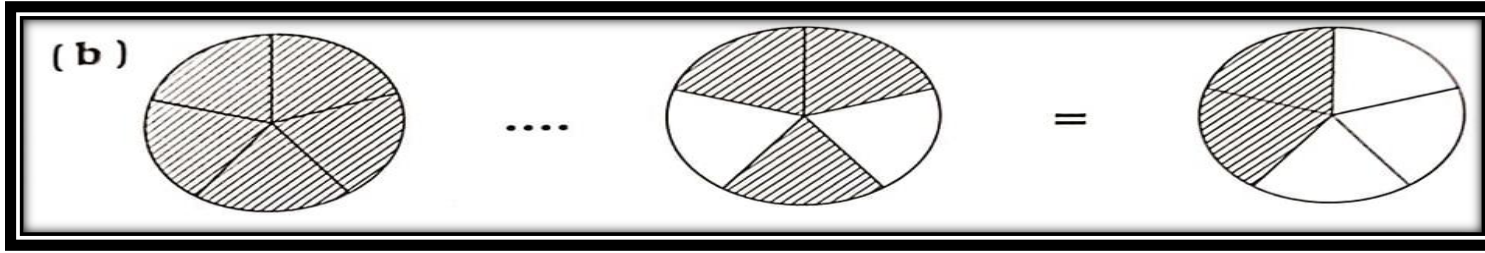

$$\frac{1}{5}$$

$$\frac{2}{5}$$

$$\frac{3}{5}$$

(b)

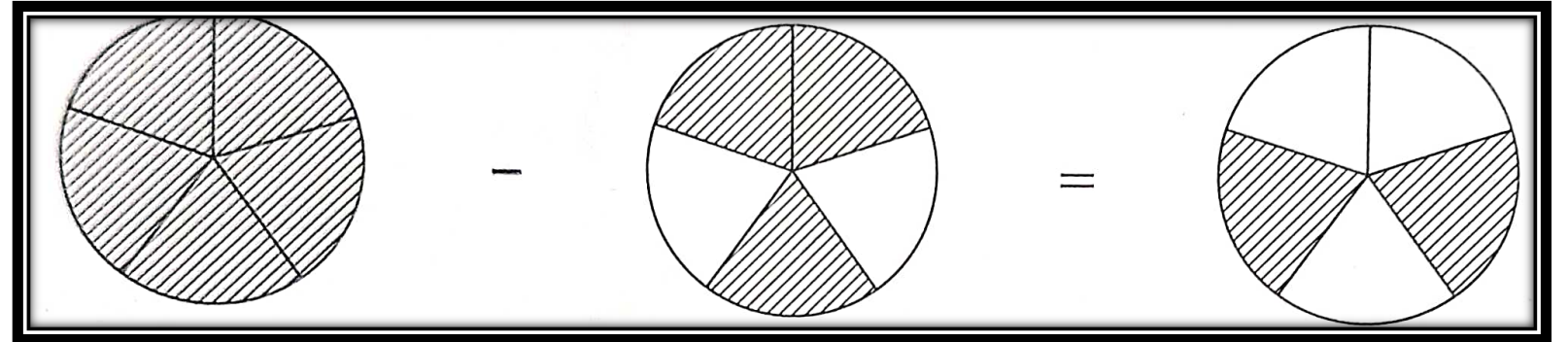

પહેલું ચિત્ર = $\frac{5}{5} = 1$, બીજું ચિત્ર = $\frac{3}{5}$ અને ત્રીજું ચિત્ર = $\frac{2}{5}$

$$\therefore 1 - \frac{3}{5}$$

$$= \frac{5}{5} - \frac{3}{5}$$

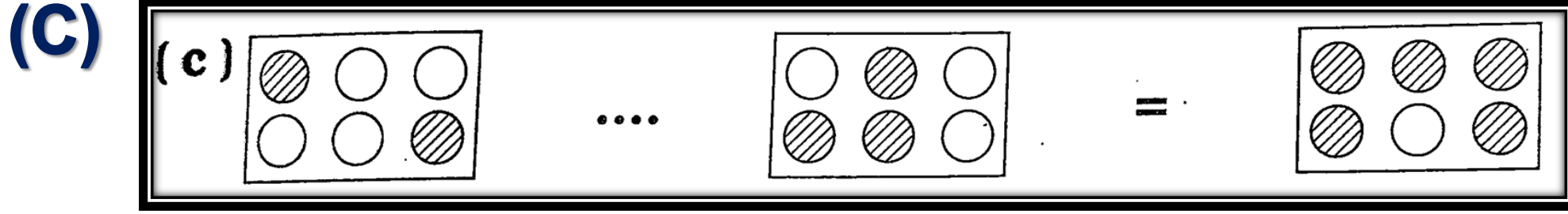
$$= \frac{5-3}{5} = \frac{2}{5}$$

$$\frac{5}{5}$$

$$\frac{3}{5}$$

$$\frac{2}{5}$$

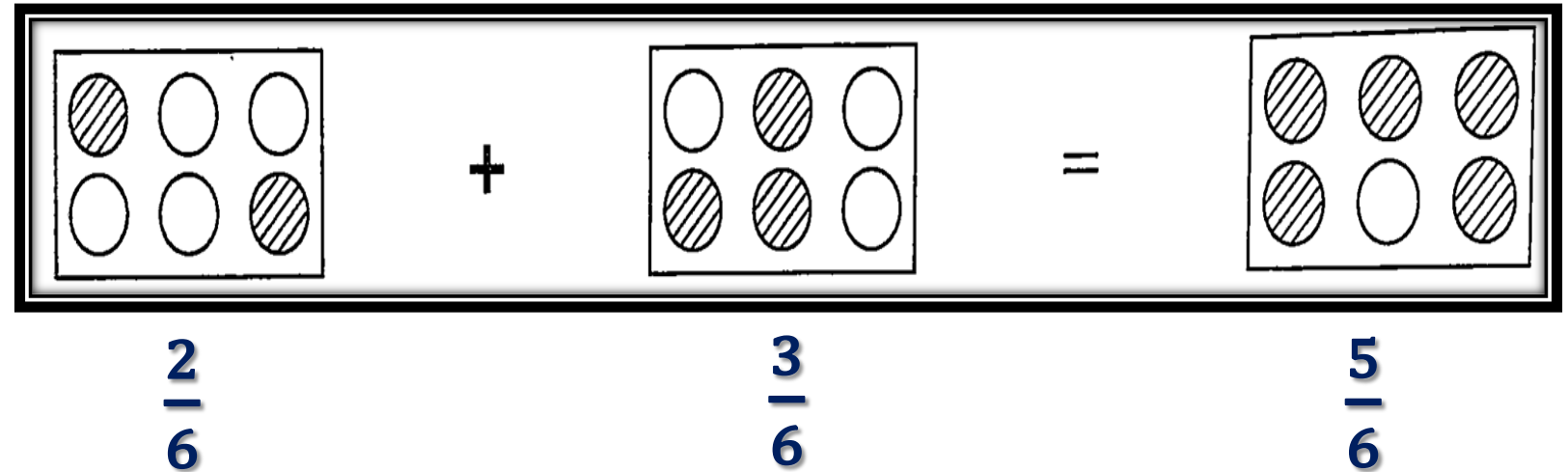

પહેલું ચિત્ર = $\frac{2}{6}$, બીજું ચિત્ર = $\frac{3}{6}$ અને ત્રીજું ચિત્ર = $\frac{5}{6}$

$$\therefore \frac{2}{6} + \frac{3}{6}$$

$$= \frac{2+3}{6}$$

$$= \frac{5}{6}$$

2. ઉકેલો.

$$(a) \frac{1}{18} + \frac{1}{18}$$

$$= \frac{1+1}{18}$$

$$= \frac{\cancel{2}}{\cancel{18}}$$

$9 \times \cancel{2}$

$$= \frac{1}{9}$$

$$(b) \frac{8}{15} + \frac{3}{15}$$

$$= \frac{8+3}{15}$$

$$= \frac{11}{15}$$

$$(c) \frac{7}{7} - \frac{5}{7}$$

$$= \frac{7-5}{7}$$

$$= \frac{2}{7}$$

$$(d) \frac{1}{22} + \frac{21}{22}$$

$$= \frac{1 + 21}{22}$$

$$= \frac{22}{22}$$

$$= 1$$

$$(e) \frac{12}{15} - \frac{7}{15}$$

$$= \frac{12 - 7}{15}$$

$$= \frac{\cancel{5}}{\cancel{15}}$$

$$\cancel{5} \times 3$$

$$= \frac{1}{3}$$

$$(f) \frac{5}{8} + \frac{3}{8}$$

$$= \frac{5 + 3}{8}$$

$$= \frac{8}{8}$$

$$= 1$$

$$(g) 1 - \frac{2}{3}$$

$$= \frac{3}{3} - \frac{2}{3}$$

$$= \frac{3-2}{3}$$

$$= \frac{1}{3}$$

$$(h) \frac{1}{4} + \frac{0}{4}$$

$$= \frac{1+0}{4}$$

$$= \frac{1}{4}$$

$$(i) 3 - \frac{12}{5}$$

$$= \frac{3}{1} - \frac{12}{5}$$

$$= \frac{3 \times 5 - 12 \times 1}{5}$$

$$= \frac{15 - 12}{5}$$

$$= \frac{3}{5}$$

3. શુભમે તેના રૂમની દીવાલના $\frac{2}{3}$ ભાગ પર રંગ કર્યો અને તેની બહેન માધવીએ તેની રૂમના $\frac{1}{3}$ ભાગ પર રંગ કરવામાં મદદ કરી, તો બંનેએ સાથે મળીને કુલ કેટલા ભાગ પર રંગ કર્યો?

શુભમે રંગેલો દીવાલનો ભાગ = $\frac{2}{3}$

માધવીએ રંગેલો દીવાલનો ભાગ = $\frac{1}{3}$

∴ બંનેએ રંગેલો દીવાલનો કુલ ભાગ = $\frac{2}{3} + \frac{1}{3}$

$$= \frac{2+1}{3}$$

$$= \frac{3}{3}$$

$$= 1$$

આમ, તેઓએ ભેગા મળીને દીવાલ પૂરેપૂરી (આખી) રંગી.

4. ખૂટતો અપૂર્ણાંક ભરો :

$$(a) \frac{7}{10} - \boxed{\frac{2}{5}} = \frac{3}{10}$$

$$\therefore \frac{7}{10} - \frac{3}{10}$$

$$= \frac{7-3}{10}$$

$$= \frac{\cancel{2 \times 2}^{\cancel{2 \times 2}}}{\cancel{10}^{\cancel{5 \times 2}}}$$

$$= \frac{2}{5}$$

$$(b) \boxed{\frac{8}{21}} - \frac{3}{21} = \frac{5}{21}$$

$$\therefore \frac{3}{21} + \frac{5}{21}$$

$$= \frac{3+5}{21}$$

$$= \frac{8}{21}$$

$$(c) \boxed{\frac{6}{6}} - \frac{3}{6} = \frac{3}{6}$$

$$= \frac{3}{6}$$

$$\therefore \frac{3}{6} + \frac{3}{6}$$

$$= \frac{3+3}{6}$$

$$= \frac{6}{6}$$

$$= 1$$

$$(d) \boxed{\frac{7}{27}} + \frac{5}{27} = \frac{12}{27}$$

$$\therefore \frac{12}{27} - \frac{5}{27}$$

$$= \frac{12 - 5}{27}$$

$$= \frac{7}{27}$$

5. જાવેદને ટોપલીના $\frac{5}{7}$ ભાગ જેટલી નારંગી આપવામાં આવી,
તો હવે ટોપલીમાં બીજા કેટલા અપૂર્ણાંક જેટલા ભાગની
નારંગી બાકી હશે?

નારંગીથી ભરેલી આખી ટોપલી = 1

જાવેદને ટોપલીમાંથી નારંગીનો અપાવેલો ભાગ = $\frac{5}{7}$

∴ ટોપલીમાં બાકી રહેલી નારંગીનો ભાગ = $1 - \frac{5}{7}$

$$= \frac{7}{7} - \frac{5}{7}$$

$$= \frac{7-5}{7}$$

$$= \frac{2}{7}$$

આમ, ટોપલીમાં $\frac{2}{7}$ ભાગ નારંગી બાકી રહી.

Thanks

For watching